

O MAR DUN POETA DAS IRMANDADES:

GONZALO LÓPEZ ABENTE (E IV)

EMÍLIO XOSÉ ÍNSUA

As "Edicións Muxía" de Buenos Aires, dirixidas por Horacio Bermúdez Abente (curmao do noso protagonista) e máis por Arturo Cuadrado (que nos deixou para sempre hai ben pouco tempo), publicaron en 1966 un novo libro de poemas de Gonzalo López Abente, titulado *Decrúa*.

Este volume, xa póstumo, de carácter misceláneo e de calidade inferior, en conxunto, aos libros publicados polo noso autor en vida, está dividido en catro partes, tituladas respectivamente "Decrúa", "Cantigas", "Desacocho" e "Recobrados".

López Abente amosa-se-nos aquí, máis unha vez, como un entusiasta seguidor dos recursos da escola amadocarbollista e como un poeta de aguda sensibilidade cara á paisaxe. Poemas como o titulado "Decrúa" constrúen-se, precisamente, a base de xustapoñer imaxes hilozoístas: "andan chorando os loceiros / extraviados no caos"; "as chorimas amarelas, / homildosiñas de seu, / van, belidas e sinxelas, / ascendendo cara o ceu"; etc.

"Desterrado" é un dos poemas máis consistentes do volume, pola actitude que Gonzalo expresa (se ben personificada na figura dun desterrado) ante a perspectiva da morte inminente. Esa actitude está moi próxima á expresada pola Rosalia de "Airiños, aires" e de certos poemas existencialistas de *Follas Novas*, se deixamos á parte o consolo relixioso que o muxián semella experimentar, ausente na nosa cantora nacional:

*"- Teño de morrer, levaimo
onde ameí e fun amado.
Chove e venta, e os camiños
están enzarrapicados;
laia a noite, aterecida
na friaxe dos chubascos;
no seo dos arboredos
ecoan voces de espanto.
Pero o anxeio, firente
como un coitelo afiado,
esgaza e fura no peito
do doente desterrado:*

*- Teño de morrer, levaimo
onde ameí e fun amado.
Olla no fondo da ialma
o curruncho en que foi nado
ofrecendo doce acougo
no lentor do seu regazo;
unha igrexa pequeneira
un homilde camposanto
e o rogo que marmulea
a corrente dun regato
- Teño de morrer, levaimo
onde ameí e fun amado".*

O poema "No rueiro", pola sua banda, constitúe un canto elixíaco sobre a aldea abandonada. Antecipa toda unha corrente poética dos nosos días, cultivada especialmente, entre outros, por Uxío Novoneira ou Emílio Araújo. Trata-se dunha poesía que bota un sentido ollar poético sobre un mundo demograficamente aguniante, amiazado gravemente e culturalmente roto:

*"Pendurado na encosta,
entre toxos e xestas,
o probe lugariño montesío
ollando ao céu caladamente prega.
Os sinos xa non tanxen,
ficou mudo o clochel da homilde igrexa;
sóio se òn os queixumes dos piñeiros
que aló enriba abanean.
Pasou o negro agoiro
e a pauliña caeu encol da aldea.
Ninguén mora nas chouzaz. No rueiro
toman o sol tres vellas
e o silencio, pedáneo da parroquia,
atura o peso do deber e axexa
para que a pas deste lugar tranquíu
endexamais se perda".*

Hai tamén versos en *Decrúa* adicados á desaparición de determinados elementos naturais emblemáticos, como un vello piñeiro de Corcubión, abatido polo vento, ou cantos á orgullosa beleza dun humilde carballo cerqueiro, corcovado e retorcido no meio da gándara. O poema "Mar de desditas", pola sua banda, insiste na metaforización dos problemas da vida mediante a figura do naufrago, que "bracea a nadar por entre as vagas, / nun mar estomballante de desditas".

Monza de frores bravas para Nosa Señora da Barca, publicado pola Académia Galega en 1971, co gallo do Día das Letras, está composto por un breve mangado de poemas (quince, en total) que López Abente enviara en 1960 ao seu amigo o presidente da entidade Sebastián Martínez-Risco.

A ambientación mareira, tan habitual na poesía do noso autor, aparece agora vencellada a unha temática relixiosa. López Abente poetiza, efectivamente, a devoción á Nosa Señora da Barca por parte das xentes do mar, que se encomendan a ela nos naufraxios, fan ofrendas para que os protexa nas travesías e cumpren cos ritos de "avalara a pedra" e pasar por baixo da "Vela" para curar o mal dos cadris.

Hai aínda nestes versos (ao noso ver, de calidade inferior ao resto da obra do escritor muxián) ecos claramente hilozoístas, como no poema "Ave María", ao que pertence o seguinte fragmento co que remataremos esta humilde achega á poesía lópez-abentiana que viñemos facendo nas páxinas de CERNA:

*"O sol, no lenzo azul, dá a derradeira
pincelada de ensoño, e a pregar
cai de xoellos, devoto, na fogueira
onde se beixan o alto ceu e o mar.
Escomenzan nos cabos torturados
os esgrevios candieiros a locir,
e das somas da noite os mergullados
luceiros escomenzan a sortir.
Érguense os rexeos cons arrodeando
a albeira ermida, virxinal mansión,
e o vento, por entre eles, espallando
vai rumores de mística oración (...)"*

